

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Кафедра грунтознавства, фізичної географії і земельного кадастру

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
(Майя НІКОЛАСВА)
« 04 серпня » 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка земель

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво

Спеціальність: G18 Геодезія та землеустрій

Освітньо-професійна програма: «Геодезія та землеустрій»

Робоча програма навчальної дисципліни «Оцінка земель». Одеса: ОНУ, 2026. 18 с.

Розробник:

Буяновський Андрій Олександрович – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри ґрунтознавства, фізичної географії і земельного кадастру;

Сичук Олексій Сергійович – доктор філософії з географії, викладач кафедри ґрунтознавства, фізичної географії і земельного кадастру.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ґрунтознавства, фізичної географії і земельного кадастру

Протокол № 1 від “3” вересня 2026 р.

Завідувач кафедри

(Андрій БУЯНОВСЬКИЙ)

Погоджено із гарантом ОПП «Геодезія та землеустрій»

(підпис)

(Алла ТОЛМАЧОВА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 2 від “03” вересня 2026р.

Голова НМК ГГФ

(підпис)

(Віталій СИЧ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4,0 годин – 120 змістових модулів – 3	Галузь знань <u>G Інженерія, виробництво та будівництво</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>G18 Геодезія та землеустрій</u> (код і назва) Спеціалізації: _____ (назва) Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u>	<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	-
		<i>Семестр</i>	
		2-й	-
		<i>Лекції</i>	
		22 год.	-
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		18 год.	-
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	-
		Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – поглиблення теоретичних питань державного земельного кадастру і практичне застосування цих питань під час проведення бонітування ґрунтів і грошової оцінки земель.

Завдання – набуття знань з теорії і практики земельного кадастру та освоєння принципів, змісту та методів оцінки земель. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати закономірності функціонування землі як природного ресурсу і засобу виробництва; питання теорії державного земельного кадастру; порядок і організацію земельно-кадастрових і землеоціночних робіт; чинне земельне законодавство із земельного кадастру і оцінки земель.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних: ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми; ЗК05. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

б) спеціальних (фахових): СК03. Здатність ефективно застосовувати теорії, принципи та технології математики, природничих, технічних, соціальних, економічних наук при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою; СК04. Здатність здійснювати пошук необхідної інформації, обирати і застосовувати сучасні методи обробки, аналізу, оцінювання та оприлюднення даних, зокрема геопросторових, та метаданих при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою; СК05. Здатність обґрунтовувати і оцінювати методи обстежень, вишукувань, випробувань, діагностики, моніторингу об'єктів геодезії та землеустрою; СК06. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у сфері геодезії та землеустрою, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів; СК10. Здатність здійснювати роботи з оцінки земель; СК11. Здатність планувати і виконувати землевпорядні роботи при розв'язанні завдань економіки землекористування.

Програмними результатами навчання є наступні: РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог; РН09. Розробляти і впроваджувати заходи з оперативного та перспективного управління, прогнозування і планування геодезичного, картографічного та землевпорядного виробництва з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень; РН12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері геодезії та землеустрою до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; РН13. Виконувати обстеження, випробування, діагностику, моніторинг об'єктів геодезії та землеустрою, розробляти заходи з охорони земель та оцінювати їх наслідки; РН16. Виконувати роботи з оцінки земель.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- значення оцінки ґрунтів і земель в системі земельного кадастру;
- принципи і методи бонітування ґрунтів;
- основні принципи, методи й інструментальні прийоми оцінки земель різних категорій земельного фонду;
- знати основи земельного права, спрямованих на регулювання земельних відносин в частині оцінки ґрунтів і земель;
- правові основи регулювання оціночної діяльності;

вміти:

- обробляти та аналізувати земельно-кадастрові дані з використанням комп'ютерної техніки з метою оцінки ґрунтів і земель;
- провести аналіз нормативної бази оціночної діяльності, застосовувати отримані знання у своїй практичній діяльності;
- провести бонітування ґрунтів і оцінку земель.

бути здатним:

- проаналізувати нормативну базу оцінної діяльності, застосувати отримані знання у своїй практичній діяльності з оцінки земель;
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми, пов'язані з оцінкою ґрунтів і земель, адаптуватися до виконання завдань в умовах невизначеності;
- застосовувати принципи оцінки, здійснювати пошук необхідної інформації, обирати і застосовувати сучасні методи обробки, аналізу і оцінювання даних, зокрема при розв'язанні землеоціночних задач;
- виконувати і оформляти необхідну звітну документацію з оцінки земель;
- приймати рішення та нести відповідальність за них стосовно вибору методів, процедур і отриманих результатів оцінки земель та їх практичного використання.

Опанування цієї навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, що проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року No 70/1 та визначені Указом Президента України від 30 вересня 2019 року No 722, зокрема:

- Ціль 2: подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства;
- Ціль 11: забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів;
- Ціль 15: захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Оцінка ґрунтів і земель як складова земельного кадастру

Тема 1. Місце роль і оцінки ґрунтів і земель в системі земельного кадастру

Земельний кадастр в Україні. Складові частини державного земельного кадастру. Оцінка ґрунтів і земель в системі державного земельного кадастру України. Земельні концепції в оцінці ресурсів.

Тема 2. Земельно-кадастрова документація як основа оцінки ґрунтів і земель

Види земельно-кадастрової документації. Систематизація, обробка і аналіз земельно-кадастрових даних. Ґрунтово-інформаційні та земельно-інформаційні системи в Україні. Земельно-кадастрова документація як вихідні дані для оцінки ґрунтів і земель.

Тема 3. Загальні положення про оцінку земель

Стан світового досвіду на ринку земель. Сучасне нормативно-методичне забезпечення ринку та оцінки земель в Україні. Призначення грошової оцінки земель.

Тема 4. Бонітування ґрунтів і оцінка земель при веденні державного земельного кадастру

Нормативна база ведення державного земельного кадастру. Порядок ведення державного земельного кадастру. Бонітування ґрунтів і оцінка земель при веденні державного земельного кадастру.

Тема 5. Правові засади проведення оцінки земель, професійної оціночної діяльності у сфері оцінки земель в Україні

Нормативно-правова та методична база оцінки та ринку землі і нерухомості в Україні. Забезпечення реалізації прав та встановлення обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави в ринкових умовах. Забезпечення дії основних законодавчих актів, спрямованих на регулювання ринкових відносин в сфері нерухомого майна.

Тема 6. Застосування даних земельного кадастру під час оцінки ґрунтів і земель

Значення земельно-кадастрової інформації в плануванні землекористування. Застосування даних земельного кадастру під час оцінки ґрунтів і земель.

Змістовий модуль 2. Бонітування ґрунтів – види, методика та практичне застосування

Тема 7. Види і методики бонітування ґрунтів

Поняття і завдання бонітування ґрунтів. Об'єкт, предмет і критерії бонітування ґрунтів. Розвиток науково-методичних положень бонітування ґрунтів. Види бонітування ґрунтів. Загальне бонітування ґрунтів. Вибіркове (часткове) бонітування ґрунтів. Бонітування сільськогосподарських угідь. Класифікація, характеристика і діагностичні ознаки ґрунтів. Агроекологічні умови розміщення посівів сільськогосподарських культур. Збір і обробка даних про діагностичні ознаки і властивості ґрунтів. Способи визначення показників бонітування ґрунтів. Складання і перевірка шкал бонітування ґрунтів.

Тема 8. Практичне застосування матеріалів бонітування ґрунтів

Агрокліматичне обґрунтування розміщення культур. Принципи розміщення сільськогосподарських культур, вимоги рослин до умов середовища. Агровиробниче групування ґрунтів для цілей бонітування. Загальні вимоги, які ставляться до еталонного ґрунту. Природно-сільськогосподарське районування України і його значення для бонітування ґрунтів. Збір даних про властивості ґрунтів, які використовуються при бонітуванні. Номенклатурний список ґрунтів України, його структура і характеристика. Складання шкали бонітету ґрунтів певного господарства (ділянки) за окремими культурами. Розроблення шкал бонітування ґрунтів. Розроблення шкал часткового бонітування ґрунтів. Розроблення шкал загального бонітування ґрунтів. Інтерпретація і практичне використання результатів бонітування ґрунтів.

Змістовий модуль 3. Оцінка земель та її практичне застосування

Тема 9. Економічна оцінка земель. Внутрішньогосподарська оцінка земель

Відмінності бонітетної і економічної оцінок. Підготовчі роботи під час оцінки земель. Визначення оцінних показників на агровиробничих групах ґрунтів. Складання і перевірка шкал економічної оцінки земель. Загальні положення внутрішньогосподарської оцінки земель. Оцінка продуктивних властивостей земель. Оцінка технологічних властивостей земель. Визначення показників внутрішньогосподарської оцінки земель.

Тема 10. Грошова оцінка земель

Загальні положення грошової оцінки земель. Грошова оцінка земель різних категорій земельного фонду. Нормативна і експертна грошова оцінка земельних ділянок. Оцінка земель України за світовими цінами. Сучасний стан оцінки земель у зарубіжних країнах.

Тема 11. Методика та порядок здійснення нормативної грошової оцінки земель

Загальна характеристика та склад земель сільськогосподарського призначення. Несільськогосподарські угіддя земель сільськогосподарського призначення. Особливості визначення земельної ренти на землях сільськогосподарського призначення. Земельна рента та її складові в сільськогосподарському виробництві. Послідовність здійснення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення. Земельна рента в населених пунктах. Економічне значення формули нормативної грошової оцінки земель населених пунктів. Послідовність виконання нормативної грошової оцінки земель населених пунктів.

Тема 12. Експертна грошова оцінка земельних ділянок

Предмет та цілі оцінки. Сучасне нормативно-методичне забезпечення експертної грошової оцінки земель. Призначення експертної грошової оцінки земель. Роль, задачі та проблеми експертної оцінки земельних ділянок. Земельна ділянка як об'єкт грошової оцінки. Основні принципи експертної оцінки земельних ділянок. Бази оцінки та особливості їх застосування.

Тема 13. Підходи та методи визначення ринкової вартості земельної власності

Загальна процедура експертної оцінки земельних ділянок. Зміст методичних підходів експертної оцінки земельних ділянок. Методичний підхід зіставлення цін продажу подібних земельних ділянок (порівняльний метод). Методичний підхід, що ґрунтується на врахуванні витрат на земельні поліпшення. Методичний підхід, що базується на капіталізації чистого операційного або рентного доходу. Особливості оцінки земельних ділянок, які використовуються як сільськогосподарські угіддя.

Тема 14. Визначення базових понять нерухомості, ринок нерухомості, ринок земель в Україні

Поняття нерухомості. Законодавство у галузі ринку земель і нерухомості. Об'єкти та суб'єкти ринку земель. Суб'єкти інфраструктури ринку земель. Регулювання ринку земель. Ринок нерухомості в Україні та його регулювання. Сучасний стан ринку земель в Україні (аналіз за категоріями земель).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма навчання					Заочна форма навчання				
	Усьо-го	у тому числі				Усьо-го	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	с.р.		л	п/с	лаб.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Оцінка ґрунтів і земель як складова земельного кадастру										
Тема 1. Місце роль і оцінки ґрунтів і земель в системі земельного кадастру	4	1			3					
Тема 2. Земельно-кадастрова документація як основа оцінки ґрунтів і земель	4	1			3					
Тема 3. Загальні положення про оцінку земель	4	1			3					
Тема 4. Бонітування ґрунтів і оцінка земель при веденні державного земельного кадастру	4	1			3					
Тема 5. Правові засади проведення оцінки земель, професійної оціночної діяльності у сфері оцінки земель в Україні	4	1			3					
Тема 6. Застосування даних земельного кадастру під час оцінки ґрунтів і земель	10	1	2		7					
Разом за змістовим модулем 1	30	6	2		22					
Змістовий модуль 2. Бонітування ґрунтів – види, методика та практичне застосування										
Тема 7. Види і методики бонітування ґрунтів	14	4			10					
Тема 8. Практичне застосування матеріалів бонітування ґрунтів	16	2	2		12					
Разом за змістовим модулем 2	30	6	2		22					
Змістовий модуль 3. Оцінка земель та її практичне застосування										
Тема 9. Економічна оцінка земель. Внутрішньогосподарська оцінка земель	6	1			5					
Тема 10. Грошова оцінка земель	6	1			5					
Тема 11. Методика та порядок здійснення нормативної грошової оцінки земель	12	2	4		6					
Тема 12. Експертна грошова оцінка земельних ділянок	8	2			6					

Тема 13. Підходи та методи визначення ринкової вартості земельної власності	14	2	6		6					
Тема 14. Визначення базових понять нерухомості, ринок нерухомості, ринок земель в Україні	14	2	4		8					
Разом за змістовим модулем 3	60	10	14		36					
Усього годин	120	22	18		80					

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин очна, заочна
1	Застосування даних земельного кадастру під час оцінки ґрунтів і земель (формування витягу з ДЗК про дані з оцінки земель)	2, -
2	Бонітування ґрунтів. Дані про діагностичні ознаки і властивості ґрунтів. Способи визначення показників бонітування ґрунтів. Складання і перевірка шкал бонітування ґрунтів.	2, -
3	Особливості визначення земельної ренти на землях сільськогосподарського призначення. Земельна рента та її складові в сільськогосподарському виробництві. Послідовність здійснення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення. Земельна рента в населених пунктах. Послідовність виконання нормативної грошової оцінки земель населених пунктів.	4, -
4	Експертна оцінка земельних ділянок. Особливості оцінки земельних ділянок, які використовуються як сільськогосподарські угіддя. Експертна грошова оцінка земельної ділянки в межах населених пунктів.	6, -
5	Аналіз ринку нерухомості і ринку земель в Україні.	4, -
	Разом	18, -

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин, д/ф, з/ф
1	Тема 1. Місце роль і оцінки ґрунтів і земель в системі земельного кадастру Земельний кадастр в Україні. Складові частини державного земельного кадастру. Оцінка ґрунтів і земель в системі державного земельного кадастру України. Земельні концепції в оцінці [1]	3, -
2	Тема 2. Земельно-кадастрова документація як основа оцінки ґрунтів і земель Види земельно-кадастрової документації. Систематизація, обробка і аналіз земельно-кадастрових даних. Ґрунтово-інформаційні та земельно-інформаційні системи в Україні. Земельно-кадастрова документація як вихідні дані для оцінки ґрунтів і земель [1] [4]	3,-

3	Тема 3. Загальні положення про оцінку земель Стан світового досвіду на ринку земель. Сучасне нормативно-методичне забезпечення ринку та оцінки земель в Україні. Призначення грошової оцінки земель [1] [2]	3, -
4	Тема 4. Бонітування ґрунтів і оцінка земель при веденні державного земельного кадастру Нормативна база ведення державного земельного кадастру. Порядок ведення державного земельного кадастру. Бонітування ґрунтів і оцінка земель при веденні державного земельного кадастру [1] [2] [3]	3, -
5	Тема 5. Правові засади проведення оцінки земель, професійної оціночної діяльності у сфері оцінки земель в Україні Нормативно-правова та методична база оцінки та ринку землі і нерухомості в Україні. Забезпечення реалізації прав та встановлення обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави в ринкових умовах. Забезпечення дії основних законодавчих актів, спрямованих на регулювання ринкових відносин в сфері нерухомого майна [1] [2] [4]	3, -
6	Тема 6. Застосування даних земельного кадастру під час оцінки ґрунтів і земель Значення земельно-кадастрової інформації в плануванні землекористування. Застосування даних земельного кадастру під час оцінки ґрунтів і земель [1] [3]	7, -
7	Тема 7. Види і методики бонітування ґрунтів Поняття і завдання бонітування ґрунтів. Об'єкт, предмет і критерії бонітування ґрунтів. Розвиток науково-методичних положень бонітування ґрунтів. Види бонітування ґрунтів. Загальне бонітування ґрунтів. Вибіркове (часткове) бонітування ґрунтів. Бонітування сільськогосподарських угідь. Класифікація, характеристика і діагностичні ознаки ґрунтів. Агроекологічні умови розміщення посівів сільськогосподарських культур. Збір і обробка даних про діагностичні ознаки і властивості ґрунтів. Способи визначення показників бонітування ґрунтів. Складання і перевірка шкал бонітування ґрунтів [1], [2], [3]	10, -
8	Тема 8. Практичне застосування матеріалів бонітування ґрунтів Агрокліматичне обґрунтування розміщення культур. Принципи розміщення сільськогосподарських культур, вимоги рослин до умов середовища. Агровиробниче групування ґрунтів для цілей бонітування. Загальні вимоги, які ставляться до еталонного ґрунту. Природно-сільськогосподарське районування України і його значення для бонітування ґрунтів. Збір даних про властивості ґрунтів, які використовуються при бонітуванні. Номенклатурний список ґрунтів України, його структура і характеристика. Складання шкали бонітету ґрунтів певного господарства (ділянки) за окремими культурами. Розроблення шкал бонітування ґрунтів. Розроблення шкал часткового бонітування ґрунтів. Розроблення шкал загального бонітування ґрунтів. Інтерпретація і практичне використання результатів бонітування ґрунтів [1], [2], [3], [4]	12, -
9	Тема 9. Економічна оцінка земель. Внутрішньогосподарська оцінка земель Відмінності бонітетної і економічної оцінок. Підготовчі роботи під час оцінки земель. Визначення оцінних показників на	5, -

	агровиробничих групах ґрунтів. Складання і перевірка шкал економічної оцінки земель. Загальні положення внутрішньогосподарської оцінки земель. Оцінка продуктивних властивостей земель. Оцінка технологічних властивостей земель. Визначення показників внутрішньогосподарської оцінки земель [1]	
10	Тема 10. Грошова оцінка земель Загальні положення грошової оцінки земель. Грошова оцінка земель різних категорій земельного фонду. Нормативна і експертна грошова оцінка земельних ділянок. Оцінка земель України за світовими цінами. Сучасний стан оцінки земель у зарубіжних країнах [1] [2] [3] [4]	5, -
11	Тема 11. Методика та порядок здійснення нормативної грошової оцінки земель Загальна характеристика та склад земель сільськогосподарського призначення. Несільськогосподарські угіддя земель сільськогосподарського призначення. Особливості визначення земельної ренти на землях сільськогосподарського призначення. Земельна рента та її складові в сільськогосподарському виробництві. Послідовність здійснення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення. Земельна рента в населених пунктах. Економічне значення формули нормативної грошової оцінки земель населених пунктів. Послідовність виконання нормативної грошової оцінки земель населених пунктів [1] [2] [3] [4]	6,-
12	Тема 12. Експертна грошова оцінка земельних ділянок Предмет та цілі оцінки. Сучасне нормативно-методичне забезпечення експертної грошової оцінки земель. Призначення експертної грошової оцінки земель. Роль, задачі та проблеми експертної оцінки земельних ділянок. Земельна ділянка як об'єкт грошової оцінки. Основні принципи експертної оцінки земельних ділянок. Базис оцінки та особливості їх застосування [1] [2] [3] [4]	6, -
13	Тема 13. Підходи та методи визначення ринкової вартості земельної власності Загальна процедура експертної оцінки земельних ділянок. Зміст методичних підходів експертної оцінки земельних ділянок. Методичний підхід зіставлення цін продажу подібних земельних ділянок (порівняльний метод). Методичний підхід, що ґрунтується на врахуванні витрат на земельні поліпшення. Методичний підхід, що базується на капіталізації чистого операційного або рентного доходу. Особливості оцінки земельних ділянок, які використовуються як сільськогосподарські угіддя [1] [2] [4]	6,-
14	Тема 14. Визначення базових понять нерухомості, ринок нерухомості, ринок земель в Україні Поняття нерухомості. Законодавство у галузі ринку земель і нерухомості. Об'єкти та суб'єкти ринку земель. Суб'єкти інфраструктури ринку земель. Регулювання ринку земель. Ринок нерухомості в Україні та його регулювання. Сучасний стан ринку земель в Україні (аналіз за категоріями земель) [1], [2] [3] [4]	8,-
	Разом	80, -

До самостійної роботи відноситься (на вибір викладача):

- [1] - підготовка до лекцій, практичних, занять;
- [2] - написання рефератів, есеїв, повідомлень;
- [3] – «жива бібліотека», розв'язання практичних кейсів;
- [4]– неформальна та/або інформальна освіта тощо

Визнання результатів, отриманих в системі неформальної/інформальної освіти

В рамках опанування цієї навчальної дисципліни здобувач може пройти освітні або професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси на масових платформах чи у системі громадянської освіти.

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю.

Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача): онлайн-тренінги для ґрунтознавців, географів, екологів і землевпорядників (на базі ЗВО, наукових установ за відповідною спеціальністю/міждисциплінарним дотичним напрямом).

Орієнтовний перелік курсів, які дотичні змісту цієї навчальної дисципліни:

Назва освітньої платформи	Назва курсу	Посилання
Prometheus	Оцінка шкоди довкіллю від російської агресії	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/environmental-damage-assessment/

Здобувач має право також обрати самостійно освітню платформу та курс, які відповідають змісту цієї навчальної дисципліни.

Результати, отримані в системі неформальної/інформальної освіти, засвідчуються відповідним сертифікатом, де вказуються обсяг годин (або кількість кредитів ЄКТС) та здобуті компетентності та результати навчання. Такі результати можуть бути зараховані як результати поточного, періодичного або підсумкового контролю за цією навчальною дисципліною за процедурами, визначеними «Положенням про порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова та відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж ОНУ імені І. І. Мечникова» https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozhennya_neformalna_osvita_2024_final.pdf

Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти.

9. Методи навчання

Словесні: лекція (класична, консультація, діалог з здобувачами); пояснення.

Наочні: ілюстрування (використання наочності – ілюстрацій, картографічних джерел); демонстрування (використання проектору, комп'ютерної техніки, презентацій, відео фрагментів).

Презентація – для усного супроводу повідомлення під час лекційних і практичних занять, при поясненні нового матеріалу, під час доповідей студентів.

Практичні роботи – виконання завдань, передбачених програмою курсу.

Самостійна робота:

- тематичне реферування – робота студентів з підручниками, посібниками, довідниками, Інтернет-ресурсами;
- доповідь, презентація - самостійно виконана творча робота аналізу проблеми, обов'язково містить власні висновки і пропозиції здобувача.

Основні методи викладання: пояснювально-ілюстративний, порівняльно-географічний, проблемного викладення та частково-пошуково-дослідницький. Використання матеріалів природничо- і ґрунтово-географічних досліджень та порівняльно-географічного аналізу.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний і періодичний контроль (усне опитування, тестування), оцінка виконання практичних та самостійних завдань, підсумковий контроль (тестування, усне опитування).

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид контролю	Кількість балів
Опитування на лекційних заняттях (за опанування теми обсягом 2 год.)	Від 0 до 2 балів
Виконання практичних робіт (за кожну роботу)	Від 0 до 2 балів
Виконання завдань самостійної роботи студентів	Від 0 до 3 балів
Періодична контрольна робота (за змістовим модулем), тестування	Від 0 до 10 балів

Вид контролю	Бали	Критерії
Опитування на лекційних заняттях (за опанування теми обсягом 2 год.)	0	не володіє навчальним матеріалом
	1	володіє навчальним матеріалом та відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу
	2	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію
Виконання практичних робіт (за кожну роботу)	0	не володіє навчальним матеріалом
	1	використовує знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
	2	правильно вирішує більшість практичних завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Виконання завдань самостійної роботи студентів	0	не володіє навчальним матеріалом
	1	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача
	2	правильно виконує завдання, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та формулювання висновків
Періодична контрольна робота (за змістовим модулем)	0 ... 10	Кількість вірних відповідей в тестових завданнях (10 тестових завдань, оцінка за 1 вірну відповідь – 1 бал)

Політика щодо дедайлнів та перескладання: У випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу за відповідною темою у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: під час опанування навчальної дисципліни категорично не припускаються будь-які види порушень академічної доброчесності з боку як здобувачів вищої освіти, так й викладача. У разі виявлення та фіксації будь-якого виду порушення академічної доброчесності, до порушника будуть застосовані санкції, передбачені Законом України «Про академічну доброчесність» та внутрішніми нормативними документами Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Політика щодо використання штучного інтелекту: в ході опанування цієї навчальної дисципліни забороняється оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної та навчальної діяльності, якщо це не дозволено умовами навчального завдання, а сам цей факт не зазначено в навчальному завданні чи супровідних матеріалах до нього. Під час проходження підсумкового оцінювання використання ресурсів штучного інтелекту забороняється.

11. Перелік питань для поточного, періодичного і підсумкового контролю

1. Оцінка ґрунтів і земель в системі державного земельного кадастру України.
2. Земельні концепції при оцінці ресурсів.
3. Види земельно-кадастрової документації. Систематизація, обробка і аналіз земельно-кадастрових даних.
4. Ґрунтово-інформаційні та земельно-інформаційні системи в Україні.
5. Земельно-кадастрова документація як вихідні дані для оцінки ґрунтів і земель.
6. Загальні положення про оцінку земель. Стан світового досвіду на ринку земель.
7. Сучасне нормативно-методичне забезпечення ринку та оцінки земель в Україні.
8. Призначення грошової оцінки земель.
9. Бонітування ґрунтів і оцінка земель при веденні державного земельного кадастру
10. Бонітування ґрунтів і оцінка земель при веденні державного земельного кадастру.
11. Правові засади проведення оцінки земель, професійної оціночної діяльності у сфері оцінки земель в Україні
12. Нормативно-правова та методична база оцінки та ринку землі і нерухомості в Україні.
13. Забезпечення реалізації прав та встановлення обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави в ринкових умовах.
14. Забезпечення дії основних законодавчих актів, спрямованих на регулювання ринкових відносин в сфері нерухомого майна.
15. Застосування даних земельного кадастру під час оцінки ґрунтів і земель
16. Значення земельно-кадастрової інформації в плануванні землекористування.
17. Застосування даних земельного кадастру під час оцінки ґрунтів і земель.
18. Поняття і завдання бонітування ґрунтів. Об'єкт, предмет і критерії бонітування ґрунтів.
19. Розвиток науково-методичних положень бонітування ґрунтів.
20. Види бонітування ґрунтів.
21. Загальне бонітування ґрунтів.
22. Вибіркове (часткове) бонітування ґрунтів.
23. Бонітування сільськогосподарських угідь. Класифікація, характеристика і діагностичні ознаки ґрунтів.
24. Агроекологічні умови розміщення посівів сільськогосподарських культур.
25. Збір і обробка даних про діагностичні ознаки і властивості ґрунтів.
26. Способи визначення показників бонітування ґрунтів.
27. Складання і перевірка шкал бонітування ґрунтів.
28. Агрокліматичне обґрунтування розміщення культур. Принципи розміщення сільськогосподарських культур, вимоги рослин до умов середовища.
29. Агровиробниче групування ґрунтів для цілей бонітування. Загальні вимоги, які ставляться до еталонного ґрунту.

30. Природно-сільськогосподарське районування України і його значення для бонітування ґрунтів.
31. Збір даних про властивості ґрунтів, які використовуються при бонітуванні.
32. Номенклатурний список ґрунтів України, його структура і характеристика. Його використання при оцінці ґрунтів і земель.
33. Складання шкали бонітету ґрунтів певного господарства (ділянки) за окремими культурами.
34. Розроблення шкал бонітування ґрунтів. Розроблення шкал часткового бонітування ґрунтів. Розроблення шкал загального бонітування ґрунтів.
35. Інтерпретація і практичне використання результатів бонітування ґрунтів.
36. Економічна оцінка земель. Внутрішньогосподарська оцінка земель.
37. Загальні положення грошової оцінки земель.
38. Грошова оцінка земель різних категорій земельного фонду.
39. Нормативна і експертна грошова оцінка земельних ділянок.
40. Оцінка земель України за світовими цінами.
41. Сучасний стан оцінки земель у зарубіжних країнах.
42. Загальна характеристика та склад земель сільськогосподарського призначення. Несільськогосподарські угіддя земель сільськогосподарського призначення.
43. Особливості визначення земельної ренти на землях сільськогосподарського призначення. Земельна рента та її складові в сільськогосподарському виробництві.
44. Послідовність здійснення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення.
45. Земельна рента в населених пунктах. Економічне значення формули нормативної грошової оцінки земель населених пунктів.
46. Послідовність виконання нормативної грошової оцінки земель населених пунктів.
47. Експертна грошова оцінка земельних ділянок. Предмет та цілі оцінки.
48. Сучасне нормативно-методичне забезпечення експертної грошової оцінки земель.
49. Призначення експертної грошової оцінки земель.
50. Роль, задачі та проблеми експертної оцінки земельних ділянок.
51. Земельна ділянка як об'єкт грошової оцінки.
52. Основні принципи експертної оцінки земельних ділянок.
53. Бази оцінки та особливості їх застосування.
54. Загальна процедура експертної оцінки земельних ділянок.
55. Зміст методичних підходів експертної оцінки земельних ділянок.
56. Методичний підхід зіставлення цін продажу подібних земельних ділянок (порівняльний метод).
57. Методичний підхід, що ґрунтується на врахуванні витрат на земельні поліпшення.
58. Методичний підхід, що базується на капіталізації чистого операційного або рентного доходу.
59. Особливості оцінки земельних ділянок, які використовуються як сільськогосподарські угіддя.
60. Визначення базових понять нерухомості, ринок нерухомості, ринок земель в Україні.
61. Поняття нерухомості. Ринок нерухомості в Україні та його регулювання.
62. Законодавство у галузі ринку земель і нерухомості.
63. Об'єкти та суб'єкти ринку земель.
64. Суб'єкти інфраструктури ринку земель.
65. Регулювання ринку земель.
66. Сучасний стан ринку земель в Україні (аналіз за категоріями земель).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та оцінювання самостійної роботи (СР)												Підсум- кова атестація	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
Т 1-6	СР 1-6	ПР 1	КР 1	Т 7-8	СР 7-8	ПР 2	КР 2	Т 9-14	СР 9-14	ПР 3-5	КР 3	20	100
8	6	2	10	6	6	2	10	8	6	6	10		

- Т1, Т2 ... Т14 – теми змістових модулів
- СР1-14 – самостійна робота з тем Т1...Т14
- ПР1-5 – практичні роботи
- КР1, КР 2, КР3 – контрольна робота (тестування) за змістовим модулем

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
90-100/ Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених завдань. Здатний виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних завдань при самостійній роботі.

75-89 / Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; з деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, при цьому допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішує більшість практичних завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання.
60-74 Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	використовує знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішує половину завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
35-59 / Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішує окремі завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
0-34/ Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом.	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

13.Методичне забезпечення

1. Робоча програма і силабус навчальної дисципліни.
2. Конспекти лекцій та плани практичних занять.
3. Методичні матеріали до проведення практичних занять та виконання завдань.
4. Підручники і навчальні посібники.
5. Питання для поточного контролю і тестові завдання.
6. Питання і завдання для самостійної роботи.
7. Презентації, блок-схеми, графіки та інші ілюстративно-демонстраційні засоби навчання.

14. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

Закони України:

1. Закон України «[Про Державний земельний кадастр](#)» від 07.07.2011 р. № 3613-VI.
2. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12 липня 2001 р. за № 2658 - III.
3. Закон України «Про оцінку земель» від 11 грудня 2003 р. № 1378-IV.

4. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.1998 № 161-XIV.
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31.03.2020 р. № 552-IX.
6. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III.

Постанови Кабінету Міністрів України:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «[Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру](#)». Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Вимоги [...] від 17.10.2012 р. № 1051.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок». Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Вимоги [...] від 03.11.2021 р. № 1147.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до Методики експертної грошової оцінки земельних ділянок». Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Вимоги [...] від 16.11.2011 р. № 1248.
4. Національний стандарт №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. за №1440. (зі змінами).
5. Національний стандарт №2 «Оцінка нерухомого майна», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 р. за №1442.

Підручники, навчальні посібники, інші публікації:

Основна

1. Галузеві кадастри: навч. посіб. / колектив авторів за ред. Т.В. Мовчан. Одеса: ОДАУ, 2019. 188 с.
2. Галузеві кадастри України : навч. посібник / Паньків Зіновій, Кирильчук Андрій, Яворська Андріана. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 192 с.
3. Кірічек Ю.О. Оцінка земель. Навчальний посібник. Літограф. Дніпропетровськ. 2016. 454 с.
4. Методика нормативної грошової оцінки земельної ділянки земель сільськогосподарського призначення / С.А. Балюк та ін. Харків, 2019.
5. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: навч. посібник.[Дехтяренко Ю. Ф., Лихогруд М. Г., Манцевич Ю. М., Палеха Ю. М.]. Київ: Профі, 2007. 624 с.
6. Паньків Зіновій, Ямелинець Тарас. Нормативна грошова оцінка земель в Україні : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 344 с.

Додаткова

1. Гавриш Н. С. Використання, відтворення та охорона ґрунтів в Україні: теоретико-правові аспекти: монографія. Одеса: Юрид. л-ра, 2016. 398 с.
2. Євсюков Т. О. Класифікація та екобезпечне використання особливо цінних земель: монографія. Київ-Львів: Ліга-Прес, 2015. 452 с.
3. Земельна політика європейського співтовариства: принципи, проблеми, реалізація: монографія / А. Г. Мартин [та ін.]. Київ: Компрінт, 2017. 159 с.
4. Моніторинг земельних відносин в Україні. 2016-2017: статистичний щорічник. Програма «Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні». Київ: 2018. 168 с.
5. Михайлюк В.І., Біланчин Я.М. Оцінка земель: навчальний посібник. Одеса : Чорномор'я, 2003. 90 с.
6. Паньків З.П. Земельні ресурси: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 272 с.
7. Перович Л. М., Перович І. Л., Сай В. М. Кадастр територій: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 244 с.
8. Позняк С.П. Актуальні проблеми ґрунтознавства і географії ґрунтів : навч.посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 272 с.

9. Позняк С. П., Гавриш Н.С. Господареві про ґрунти і право на них = For the landowner about soils and legal aspects : науково-практичний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 250 с.
10. Ступень М. Г. Державний земельний кадастр: сучасний стан і шляхи його вдосконалення. Монографія. Львів: НВФ «Українські технології», 2005. 176 с.
11. Теоретичні основи державного земельного кадастру: навчальний посібник [Ступень М. Г., Гулько Р. Й., Микула О. Я. та ін.]. Львів: «Новий Світ – 2000», 2003. 336 с.
12. Радзій В.Ф. Управління земельними ресурсами : конспект лекцій. Луцьк : Вол. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 130 с.
13. Толмачова А. В. Державний земельний кадастр : конспект лекцій. Одеса : ОДЕКУ, 2023. 138 с.

15.Електронні інформаційні ресурси

Всі документи бази даних "Законодавство України": <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

- Ринок та оцінка земель. Режим доступу: <https://land.gov.ua/index.php/category/napriamy-diialnosti/rynok-ta-otsinka-zemel/>
- Сайт Вісника ОНУ. Серія Географічні та геологічні науки: <http://visgeo.onu.edu.ua/>.
- Сайт Держгеокадастру: <https://land.gov.ua/>
- Сайт Наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова: <http://www.lib.onu.edu.ua/>
- Сайт науково-виробничого журналу Землеустрій, кадастрі і моніторинг земель: <https://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy/uk/about>
- Сайт ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії» ім. О.Н. Соколовського: <http://issar.com.ua/uk>
- Сайт Національного атласу України: <http://www.wbc.org.ua/atlas/>.
- Сайт Українського географічного журналу: <https://ukrgeojournal.org.ua/>